

Mezőgazdasági mintaprogram

Gyomaendrőd Város Önkormányzata továbbra is folytatta az elmúlt években működtetett, értéket teremtő, és egyre inkább önfenntartó "Mezőgazdaság" elnevezésű mintaprogramját. A mintaprogramban összesen 60 fő foglalkoztatását valósítottuk meg, mely 53 fő segédmunkásból, 1 fő sofőrből, 4 fő brigádvezetőből, 1 fő traktorosból, 1 fő adminisztrátorból tevődött össze. A mintaprogram szántóföldi növénytermesztésből, fóliás virágkertészet működtetéséből, gyümölcsösök gondozásából, illetve homoktövis termesztésből állt. A szántóföldi növénytermesztésbe bevont földterületek nagysága 35,78 ha volt, melyből 31,59 ha-on tavasszal napraforgót vetettünk, melyet őszi búza követett. A maradék 4,19 ha-on őszi árpát termesztettünk, melyet 2022 tavaszán napraforgó követett. A megtermelt termények egy kisebb része a galambtenyésztés takarmányozására lett elkülönítve, a többi része pedig értékesítésre került.

A virágkertészetben továbbra is nagyrészt egynyári, illetve kétnyári virágok előállítását, gondozását végeztük. A virágok tavasszal, illetve ősszel kiültetésre kerültek a város virágágyásaiba, díszítve városunkat. Nagyságrendileg 56.000 db virágot állítottunk elő, melyből 200-300 db értékesítésre is került. A kertészetben dolgozó közfoglalkoztatottak ültették be a virágágyásokat, az ágyások év közbeni gondozása is az ő feladataik közé tartozott. A gyümölcsösök gondozása évről-évre egyre több munkát jelent, hiszen a fák egyre nagyobbak, metszésük, a gyümölcsök szüretelése is egyre több munkát igényel. A homoktövis termesztés tekintetében 2021. őszén 3120 kg bogyót sikerült a programban dolgozók segítségével betakarítani. Az ültetvényeken továbbra is tárcsázási, fűnyírási, locsolási feladatokat kellett ellátni, több mint 10 ha-on. Az ültetvény méretéből, és a nagy kézi munka erőt igénylő termesztés technológia miatt, több hónapon keresztül biztosított munkát, a közfoglalkoztatottak számára. A programban a feladatok ellátásával kapcsolatosan szállítási feladatokat is jelentkeztek. Ilyen feladatok voltak a fűnyírás, a metszés, során kitermelt zöld hulladékok, gallyak elszállítása, valamint az ültetési időszakokban a virágok kiszállítása. Nyáron a kiültetett virágok, gyümölcsfák, vagy éppen a kisebb homoktövis cserjék locsolása is szükséges volt, és mivel a locsolóvíz kiszállítását is a tehergépjármű vezető végezte, így a feladatok ellátása is hozzá tartozott. Sajnos e feladatok ellátása borzasztó nehézkes volt, mert e munkakör hónapokig betöltetlen volt.

A programban szereplő hasznos tevékenységek révén önkormányzatunk jelentős bevételhez jutott, valamint jelentős megtakarítást ért el, továbbá a közfoglalkoztatottak rendkívül hasznos szakmai tapasztalatokat szerezhetnek, mely tovább segítette az elhelyezkedésüket a munkaerő piacon.

A programban betervezett homoktövis termesztés rendkívül hasznos társadalmi szempontból is, mivel a homoktövis egy olyan gyógynövény, melynek termesztése, és a helyi sajátosságra épülő programelemben történő feldolgozása révén a gyomaendrődi lakosság, illetve a vásárlók egy 100%-os gyümölcstartalmú, hozzáadott cukor és tartósítószer mentes ivólevet fogyaszthatnak, mely nagyban hozzájárul egészségük megőrzéséhez. Az ivólevelek népszerűsége az elmúlt időszakban nagyon sokat nőtt, és nagyon jók a visszajelzések a fogyasztók részéről. A 2021 évben elkészített ivólevelek teljes egészében elfogytak, és nyáron még a szüret megkezdése előtt nagy volt az érdeklődés a vásárlók részéről. Az ivólevelek mellett 2021-ben homoktövis velőt, homoktövis zselét, homoktövis szörpöt is készítettünk, abból a célból, hogy a homoktövist minél több fajta termék formájában fogyaszthatóvá tegyük. Csak a homoktövis késztermékek értékesítéséből származó

bevételünk elérte a 4.450.000.-Ft-ot. A késztermékek értékesítését a közfoglalkoztatási iroda dolgozói végezték, mely jelentős többletfeladatként jelentkezett.

Továbbá 2021 év végén önkormányzatunk létrehozott egy homoktövis feldolgozását szolgáló kisüzemet, melyben az ősszel betakarított bogyból a beszerzett feldolgozógépek segítségével homoktövis velőt tudunk előállítani, így ki tudjuk váltani a feldolgozással kapcsolatos költségeket. Így elmondható, hogy a közfoglalkoztatási programunkban, Gyomaendrődön termesztett homoktövis bogyból a közfoglalkoztatás keretében feldolgozva készterméket állítunk elő.

Azt mondhatjuk, hogy a homoktövis termesztés, a program sikeres, és fejlődő részének tekinthető.

közterületi virágláda

közterületi virágágyás

virágkertészet fóliasátra

virágágyások ültetése

homoktövis ültetvény

homoktövis betakarítás

homoktövis bogyó darálása

Helyi sajátosságra épülő közfoglalkoztatás

A mintaprogram célja az elmúlt évekhez hasonlóan egy értéket teremtő, a helyi értékekre támaszkodó, önfenntartás irányába mutató program megvalósítása volt, a közfoglalkoztatottak foglalkoztatása révén. A programot 13 fő foglalkoztatásával terveztük, mely 6 fő segédmunkásból, 1 fő munkaszervezéssel is megbízott asztalosból, 2 fő bútorasztalosból, 1 fő tehergépjármű vezetőből, aki munkaszervezéssel megbízott, és 1 fő adminisztrátorból, továbbá 2 fő lakatosból tevődött össze. A programban továbbra is működtettünk asztalosműhelyt, ahol az asztalosok és a lakatosok kukákat, padokat, virágládákat, újíttak fel, valamint seprűnyeleket készítettek.

A szerszámok karbantartását, élezését is az asztalosok és lakatosok végezték, a felújított kukák, padok virágládák a város közterületeire kerültek elhelyezésre. A 2022-es évben viszont várhatóan az összes korábban kirakott közterületi pad meg fog újulni. Az asztalosok készítettek korábban 22 db faházat, melyet városi rendezvények esetében ők állítottak fel, illetve bontottak le. A faházak karbantartására, festésére is sor került. A program keretében egy-két fő a korábban természetesen készleten lévő kezelt kénezett, forgatott, válogatott cirokból folytatták a seprűk kötését, felhasználva az asztalosok által készítendő nyeleket. Összesen 400 db seprű kötését végezték el, mivel jól megkötött seprűk iránt nagy a kereslet. A programban dolgozók zöldterület kezeléssel kapcsolatos feladatokat is elláttak (mely magában foglalta a parlagfű elleni védekezést is). Gyomaendrőd jelentős zöldfelülettel rendelkezik, melynek kezelése komoly költséget jelentene önkormányzatunk számára. Ennek megfelelően a programba bevont területek kezelése révén jelentős megtakarítás származik. Jelentős megtakarítás származott a zöldterületek kezeléséből, a városban felújításra kerülő asztalosipari termékek értékéből, és a saját célra felhasználásra kerülő seprűk értékéből.

virágládák részei

festett részek

Szociális mintaprogram

A szociális mintaprogram célja az elmúlt évekhez hasonlóan, hogy a nehéz anyagi helyzetben lévő, valamint egészségügyi problémákkal küzdő álláskeresőknél, a település számára hasznos munkát biztosítson az önkormányzat. A mintaprogramot 13 fő foglalkoztatásával valósítottuk meg, mely 10 fő segéd munkásból, 1 fő brigádvezetőből, 1 fő tehergépjármű vezető munkairányítóból, 1 fő adminisztrátorból tevődött össze. A mintaprogramban az elmúlt évekhez hasonlóan szeméthyűjtési, csatornatakarítási, zöldhulladék gyűjtési, feladatokat valósítottunk meg, mert e feladatok ellátása fontos, és hasznos településünk számára. A város bel-és külterületén sok a holtág, zártkerti zug, ahol sajnos még mindig jellemző az illegális hulladék lerakás, így e területeken továbbra is indokolt volt a hulladékgyűjtés az illegális szemétkerakók felszámolása. A város nagy területen fekszik, melyhez hosszú csatornahálózat tartozik. Időnként a város egyes részein levéltakarítási, kaszálási, csőtisztítási munkálatok voltak szükségesek, valamint egyes önkormányzati csatornák kaszálási feladatait is rendszeresen el kellett végezni. A tavaszi, és őszi időszakban az áramszolgáltató a város utcáiban lévő közterületi fasorokat gallyazta, melynek kapcsán a város utcáiban rengeteg gally halmozódott fel. A programban lévő tehergépjármű vezető segítségével a levágott gallyak elszállításra kerültek egy

önkormányzati területre, illetve a mezőgazdasági mintaprogramban működtetett kertészet udvarára, ahol gallydaráló segítségével feldarálták a dolgozók. Azokon az utcákon, ahol van elég hely, helyben történt a darálás, a darállék a kertészet, vagy a közmunkatelephely fűtésénél került felhasználásra. A programban bevétel nem keletkezett, viszont jelentős megtakarítással számolhatunk, mivel a program feladatait az önkormányzat saját forrás igénybevétele nélkül látta el. Megtakarítás a levágott gallyak összeszedéséből, feldarálásából, és az ebből képződött 7 tonna apríték értékéből tevődött össze, továbbá a különböző helyeken összegyűjtött, illegálisan lerakott 110 m³ szemét elszállításából, az illegális hulladéklerakó helyek felszámolásából, a szemét elhelyezés díjából, illetve a csatornatisztítási, kaszálási feladatok végrehajtásával kiváltott szolgáltatási költségek összegéből adódott. A programon belüli feladat volt még a zöldfelületeink parlagfű mentesítése, mely kötelező feladat volt.

Templom zug, szemétygyűjtés

gallyak darálása

Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási program (Húsgalamb tenyésztés)

Gyomaendrődön évtizedes hagyománya volt a galambtartásnak, mint háztáji baromfit tartották a lakosok. A fogyasztói szokások változása viszont magával hozta ennek az egyszerűen tartható, egészséges húsú baromfinak az eltűnését a mindennapi fogyasztásból. A városunkban azonban működik galambtenyésztéssel foglalkozó egyesület, mely őrzi, és tovább viszi a szakmai tapasztalatokat. Az utóbbi években ráadásul főleg külföldi piacokon jelentős érdeklődés mutatkozott a galambhús iránt, ami igen magasra emelte a galambhús árát.

A fent leírtakra építve kezdete meg Gyomaendrőd Város Önkormányzata a közfoglalkoztatás keretébe kapcsolódva, a Nemzeti Húsgalamb Program részeként 500 db tenyészgalamb tartására alkalmas telephely kialakítását, és a telep üzemeltetését.

A telephely a Gyomaendrőd, Dobó utca 16. szám alatt került megvalósításra, mely korábban egy sertéstartó gazdasági épület volt. Az épület 2020. nyarán került megvásárlásra, és azt követően 2020. év végére a felújítás befejeződött. Az épület felújítását nagyrészt a közfoglalkoztatottak végezték, mely során az épület új kerítést kapott, új járda készült, zárt szivárgásmentes trágyatároló került kialakításra. Az épület belső része is nagyban átalakult, új állmennyezet került kialakításra, valamint 10 galambtartásra alkalmas helyiség lett kialakítva. Ebből 7 helyiségben összesen 250 pár tenyészgalamb elhelyezése történt meg. Az épület úgy lett kialakítva, hogy a későbbiekben legyen lehetőség az állomány bővítésére. Az épületben egy új vizesblokk is kialakításra került, valamint új

villamoshálózat, és szellőző rendszer lett kiépítve. Az épület árát, a felújítási költségeket, valamint a tenyészgalmok beszerzési árát, a dolgozók bérköltségét, teljes egészében a Belügyminisztérium finanszírozta.

A tenyészgalmok döntő része az év elején párba állt, és a tavaszi hónapokban megkezdődött a fiatal növendék galmok értékesítése. Az év folyamán októberig többször, általában háromhetente történt, nagyságrendileg alkalmanként 250-300 db növendékgalb szállítása. Az októberi hónaptól kezdve azonban a madárinfluenza miatt, valamint a piaci zavarok miatt több hónapon keresztül nem volt értékesítés. A helyzetet tovább rontotta a takarmányozási költségek jelentős emelkedése is. A Belügyminisztérium részéről rendszeresen ellenőrizték a programot, mely során az adatszolgáltatás mellett, önkormányzatunk folyamatosan jelezte értékesítési problémáját. Ez a probléma az összes önkormányzatot egyformán sújtotta, és a BM nem is talált megoldást a problémára. A galmok értékesítéséből származó bevételek, ebből kifolyólag nem fedezték az év folyamán a felmerülő költségeket, viszont próbáltuk a takarmányozás költségeit csökkentve mérsékelni a veszteséget. Az időszak vége fele már csak szemes takarmányt (búza, kukorica) kaptak a galmok.

Viszont a 2022-es év tavaszán jelentősen javultak az értékesítés lehetőségei, ugyanis Jakabszálláson létrejött egy új vágóhíd, mely komoly érdeklődést mutat a tenyésztett galmok iránt. Úgy néz ki, hogy egy hosszútávra szóló együttműködési megállapodást sikerül kötni önkormányzatunknak a galmok értékesítésére.

galambtartó épület (belső folyosó)

galambok

A közfoglalkoztatás keretében előállított termékek népszerűsítésével kapcsolatosan Gyomaendrőd Város Önkormányzata 2021-ben is részt vett a Békéscsabán megrendezett Megyei Közfoglalkoztatási Kiállításon, valamint több helyi rendezvényen is. Arra törekszünk, hogy a programok a nehézségek ellenére, a város szépítését, népszerűsítését szolgálják, valamint a bevételek ne csak eszközök, hanem bérfinanszírozásra is fedezet nyújthassanak

Sajt és Túró Fesztivál

Közfoglalkoztatási Kiállítás, Békéscsaba

Gyomaendrőd, 2022. június 10.

Varju Róbert

közmunkavezető